

Köprübaşı'nda Siyasi Hayat (1968-2004)

Nurettin Gülmez^a, Enes Hançer^b

Özet

Köprübaşı, 1958'de kurulmuş bir yerleşim yeridir. Bu çalışmada Köprübaşı'nın sürekli değişen idari yapısı dikkate alınarak yerleşimin belediye olduğu 1968 yılından 2004'e kadarki siyasi hayatı ele alınmıştır. Bu doğrultuda arşiv belgeleri, resmi yayınlar, yazılı kaynaklar incelenmiş, pek çok sözlü tarih çalışması yapılmıştır. Ortaya çıkan bilgiler ışığında Köprübaşı siyasi hayatı üç döneme ayrılarak incelenmiştir. Bu dönemlendirme 1968'de Köprübaşı'nın belediye olmasından 12 Eylül 1980 askeri darbesine, 1980'den Köprübaşı'nın ilçe olduğu 1990 yılına ve 1990'dan 2004 yerel seçimlerine şeklinde yapılmıştır. Böylece Köprübaşı siyasi hayatını oluşturan kişiler, kuruluşlar, olaylar ve seçimler belli bir plan çerçevesinde anlatılmıştır. Sonuç itibarıyla ülke genelindeki siyasetin yerele yansıması Köprübaşı özelinde ele alınmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada, Köprübaşı ilçesinin kuruluş süreci ve siyasi hayatın gelişimi incelenmiştir. Demokrat Parti döneminde kurulması ve kurucularının Demokrat Partili olması gibi etkenlerle siyasi hayat da bu çizgide devam etmiştir.

Anahtar Kelimeler

Manisa/Köprübaşı
Siyasi hayat
Köprübaşı'nda seçimler
Köprübaşı'nın kuruluşu

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 20.07.2021
Kabul Tarihi: 18.03.2022
Doi: 10.18026/cbayarsos.973418

Political Life in Köprübaşı (1968-2004)

Abstract

Köprübaşı, a district in the Province of Manisa in the Aegean region of Turkey, was established in 1958. Considering the constantly changing administrative structure of Köprübaşı, this study discusses the settlement's political life from 1968, when it became a municipality, to 2004. In line with this purpose, archival documents, official publications, and written sources have been reviewed, and many oral history studies have been carried out. Based on the information collected, the political life of Köprübaşı was examined by dividing it into three periods: from when it first became a municipality in 1968 to the military coup of September 12, 1980; from 1980, when it was turned into a district, to 1990, and from 1990 to the 2004 local elections. Thus, the people, organizations, events, and elections that made up the political life of Köprübaşı have been discussed within the framework of a specific plan. As a result, the reflection of the political atmosphere throughout the country at the local level has been addressed in relation to Köprübaşı. This study investigates the establishment of Köprübaşı and the development of political life in the district, which continued in parallel with the factors such as its establishment during the Democratic Party period and the fact that its founders were Democratic Party politicians.

Keywords

Manisa/Köprübaşı
Political life
Elections in Köprübaşı
Establishment of Köprübaşı

About Article

Received: 20.07.2021
Accepted: 18.03.2022
Doi: 10.18026/cbayarsos.973418

^a Prof. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, nurettin.gulmez@cbu.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-4530-0491.

^b Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Yüksek Lisans Öğrencisi / MEB Borlu Gazi Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni, izmirli_hancer@hotmail.com, ORCID No: 0000-0002-2093-1326.

Giriş

Köprübaşı, Manisa il merkezinin kuzeydoğusunda, Salihli – Demirci karayolu üzerinde yer alan küçük bir ilçedir. İl merkezine 120 km. uzaklıktaki Köprübaşı'na ilk yerleşim, Gediz Nehri üzerine yapılan Demirköprü Barajı'nın su tutmaya başlamasıyla gerçekleşmiştir. Baraj sahasında kalan Borlu nahiyesinden ve köylerinden 1957'den itibaren başlayıp 1958'de artarak devam eden göç sonucu Köprübaşı kurulmuştur. Köy olarak kurulduktan sonra nahiyeye merkezi de olan Köprübaşı'na 1968'de belediye teşkilatı kurulmuştur. Köprübaşı 1958'den ilçe olduğu 1990 yılına kadar idari yönden Gördes'e bağlı kalmıştır. Köprübaşı, TBMM tarafından kabul edilen 09.05.1990 tarihli, 3644 sayılı kanunun 20 Mayıs 1990 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla ilçe statüsüne kavuşmuştur.

Bu çalışmada, Türkiye'deki siyasi hayatın yerel düzeyde yansımaları Köprübaşı özelinde incelenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda arşiv belgeleri, ilgili kanunlar, resmi yayınlar, Türkiye İstatistik Kurumu ve Yüksek Seçim Kurulu verileri, ulusal ve özellikle de yerel basın arşivleri, siyasi parti arşivleri, yöreye ilgili basılmış kitaplar, yayımlanmış makaleler titizlikle incelenmiş ve konuya ilişkin pek çok sözlü tarih çalışması yapılmıştır. Köprübaşı'nın kuruluşundan itibaren altmış üç yılda köy, nahiyeye, belde, ilçe şeklinde hızlıca değişen idari yapısı araştırılmıştır. Ayrıca yapılan sözlü tarih çalışmaları önemli bir kaynak olmuştur. Kaynak kişinin olayları net hatırlamayabileceği veya konuya taraflı yaklaşabileceği gerçeğinden hareketle temkinli davranılmıştır. Bu anlamda teyit veya karşılaştırma gereken durumlarda konunun sağlanması yapılmıştır.

1958'den belediye teşkilatının kurulduğu 1968'e kadarki dönemde Köprübaşı'nda siyasi hayata ilişkin elimizde önemli bir bilgi yoktur. Zaten bahsi geçen dönem, muhtarlık dönemini kapsamaktadır. Bu çalışmada, Köprübaşı'nın belediye olduğu 1968 yılından 2004'e kadarki dönemi araştırılmaya çalışılmıştır. Bu dönem, ülke için oldukça uzun bir süre olup siyasi açıdan çeşitlilik ve değişkenlik arz etmiştir. Ancak aynı durum Köprübaşı için geçerli değildir. Çünkü Köprübaşı, küçük bir yerleşim olup incelenen dönemde ülke genelindeki kadar siyasi parti kurulmamıştır.

Borlu Nahiyesinden Köprübaşı'na

Borlu Nahiyesi

Köprübaşı'ndan önce bu çevrede Borlu vardır. Borlu, Osmanlı döneminde Saruhan Sancağı Gördes kazasına bağlı bir nahiyeye merkezidir. Milli Mücadele döneminde iki yıldan fazla Yunan işgali yaşayan Borlu, Cumhuriyet döneminde Gördes'e bağlı bir nahiyeye merkezi olmayı sürdürmüştür. (Çiçek, 1999, s.31-33, 110-112)

Tablo 1: Gördes Kazası, Borlu Nahiyesi ve Bağlı Köylerin Nüfusu
(T.C. Manisa Vilayeti..., 1932, s.390-392.)

Gördes kaza merkezi	Kaza merkezi ve köyler toplamı	Borlu nahiyeye merkezi	Borlu nahiyesine bağlı köyler	Borlu merkez ve köyler toplamı
3.071	23.178	173	5.599	5.772

Borlu'daki siyasi ortama değinmek gerekirse geniş arazilere sahip Şeyhoğulları (Şıhlılar), siyasi görüş olarak Cumhuriyet Halk Partili'dir (CHP). Borlu muhtarı Necati Bey (Girgin), eşraftan Haşim Ağa (Taşlı), Gacar Mahmut (Kaçar) gibi isimler de geniş arazi sahibi olup siyasi görüş itibariyle Demokrat Parti'lidir (DP). Ancak eşrafın hayli politize olmasına karşılık Borlu'da herhangi bir parti teşkilatının açıldığına dair bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Yörenin Gördes'e uzaklığı Borlu'nun Cumhuriyet döneminde sadece idari açıdan değil ekonomik, ticari ve sosyal yönlerden de merkez olmasını sağlamıştır. 1950'li yıllarda Borlu nahiyesinde nüfus hayli artmış, halk nahiyenin ilçeye dönüşmesini istemiştir. (Ünlü, 2017; Çiçek, 2017)

Demirköprü Barajı'nın Yapılması ve Borlu'dan Göç

Demirköprü Barajı, Gediz Nehri üzerinde; sulama, taşkın kontrolü ve enerji üretimi amacıyla 1954 – 1960 yılları arasında yapılmıştır. Salihli'nin kuzeydoğusundaki Demirköprü Barajı ve Hidroelektrik Santrali, DP iktidarının önemli yatırımlarındandır. (Başyigit, 2013, 397-411) Gediz'in kenarında 1950'lere kadar merkezi durumda bulunan Borlu'nun tarihi, Demirköprü Barajı'nın yapılmasıyla birlikte değişmiştir. Su havzası içinde kalan, nahiyeye merkezi ile 15 köye göç yolu görünmüştür.

Borluluların çoğunluğu İzmir, Manisa, Turgutlu, Salihli gibi yerlere göç etse de vatandaşların bir kısmı yörede kalmıştır. Yörenin tarihini değiştirecek olay Borlu'dan göç konusunda yaşanan anlaşmazlık ile başlamıştır. 27 Şubat 1957 tarih ve 29493 sayılı Dahiliye Vekaleti (İçişleri Bakanlığı) kararı ile Borlu nahiyesinin merkezi, nahiyeye bağlı Tahtacı köyüne nakledilmiştir. Nahiyenin adı ise Borlu olarak devam etmiştir. (BCA, No:030-11-1-263-4-16) Eski Borlu'nun resmi olarak nereye taşınacağı ile ilgili söz konusu karara rağmen göç konusunda Borlulu eşraf ve siyasiler arasında fikir ayrılığı yaşanmıştır. Gacaroğulları'ndan DP'li Mahmut Kaçar, Tahtacı'ya göç için öncülük etmiştir. Kendisi o dönem Demokrat Parti'den il daimi encümenidir ve siyaseten etkili bir isimdir. Ancak DP'li Necati Girgin, Haşim Taşlı, Mehmet Erçetin gibi isimler ile CHP'li Şeyhoğulları, şimdiki Köprübaşı'na yerleşim kurulmasını sağlamıştır.

Eşrafın çoğunluğunun aynı siyasi görüşte olmasına rağmen uzlaşamamasının temelinde iddialaşma ve ekonomik nedenler vardır. DP'li Mahmut Kaçar ile Köprübaşı'na ön ayak olan DP'liler ve Şeyhoğulları, yörede söz sahibi olma konusunda rekabet halindedir. Ayrıca bu

Köprübaşı'nda Siyasi Hayat (1968-2004)

isimler yörede çok geniş arazilere sahiptir. Söz konusu rekabetin yanına 1946'dan sonra CHP – DP çekişmesi de eklenmiştir. DP'li Necati Girgin ve ailesinin ise şimdilerde baraj sahasında kalan çok geniş arazilerinin olduğu ve istimlak bedeli sayesinde şimdiki Köprübaşı'na birkaç km mesafede bulunan Gündoğdu köyünden araziler satın aldığı bilinmektedir. Necati Girgin, daha sonra alınan bu arazileri takas ederek şimdiki Köprübaşı merkezinin olduğu yere sahip olmuştur. Buradaki arazilerini ise bazen satarak bazen de ihtiyaç sahiplerine bedava vererek Köprübaşı'na yerleşimin önünü açmıştır. Böylece, Avşar köyünün batısındaki düzlük arazide, Köprübaşı yerleşimi kurulmuştur.

Köprübaşı'nda Yerleşimin Kurulması (1958-1968)

Borlu ve köylerinden yaşanan göç sürecinde aileden varlıklı olan Necati Girgin, şimdiki Köprübaşı ilçe merkezinin olduğu yerdeki boş arazileri insanlar başka yerlere göç etmesin, nüfus dağılmasın diye dağıtmıştır. Bu arazilerin tapusu ilk olarak Kasar köyünden Hüseyin Hatipoğlu'nun üstüne yapılmış, buradan yeni sahiplerine geçmiştir. Necati Girgin'in yanında bulunan Hatipoğlu onun işleri ile ilgilenirmiş. Ancak sermaye sahibinin Necati Girgin olduğu iddia edilmektedir. (Eraydın, 2020) Yerleşim kurulurken dükkânların bulunduğu şimdiki çarşının planı, Salihli belediyesinden bir görevliye yaptırılmıştır. Yerleşimin buraya kurulması, bu planın çizdirilmesi gibi işlerde DP Manisa milletvekili, Salihlili Selim Akiş'in etkisi olmuştur. (Koçak, 2020)

Fotoğraf 1. Kurulduğu dönemde Köprübaşı'nın çarşısı.

1958 yılının Ekim ayında Başbakan Adnan Menderes, temel atma töreni için yöreye gelmiştir. Ancak Başbakan Menderes, Salihli tarafından Eski Borlu'ya geldiğinde büyük bir kalabalık tarafından karşılanmıştır. O günü yaşayanlar, çevre köylerden de insanların geldiğini, Borlu'daki tahta köprüünün kalabalık, at arabaları, kamyonlar ile tıkağın ve Başbakan'ın konvoyunun ilerleyemediğini söylemektedir. DP'li ileri gelenlerin ve halkın ısrarı ile Başbakan Menderes, Köprübaşı'nın bulunduğu yere gelmiştir, burada da temel atmıştır. Kalabalıktan biri, Yeregiren deresinin üstündeki köprüye atfen "Köprübaşı" adını söylemiş ve Başbakan bunu kabul etmiştir. Başbakan Menderes, ısrarlar üzerine bu yeni yerleşime de nahiyelik sözü vererek buradan ayrılmıştır. Ardından Başbakan Menderes eski Borlu üzerinden Tahtacı köyüne geçerek yeni Borlu nahiyesinin temelini atmış ve Demirci'ye gitmiştir. (Dalgın, 2020; Eraydın, 2020) O dönemde DP'li eşraf arasında yaşanan anlaşmazlıklar eski Borlu nahiyesinden iki nahiyeye çıkmasına sebep olmuş ve böylece günümüze kadar süren Köprübaşı-Borlu rekabeti başlamıştır. (Haçer, 2017, 80-86)

O dönemde sadece Borlu nahiyesi değil baraj suları altında kalan birçok köy taşınmak zorunda kalmıştır. Örneğin; baraj suları altında kalan Temrek köyü şimdiki ilçe merkezindeki yerine taşınmıştır. O dönemde Tahtacı'ya taşınan yeni Borlu ise nahiyeye merkezi olarak varlığını sürdürürken Köprübaşı ise resmi olarak 01.04.1959 tarih ve 31124 sayılı Dahiliye Vekaleti kararıyla nahiyeye merkezi olmuştur. (BCA, No:030-11-1-281-10-10) Köprübaşı idari olarak Gördes'e bağlanmış, yeni Borlu bucağı ise Demirci'ye bağlanmayı tercih etmiştir.

Köprübaşı sıfırdan kurulan bir yerleşim yeri olması sebebiyle ilk yıllarda bunun sıkıntılarını yaşamıştır. Su, alt yapı, eğitim, sağlık, ibadet, ulaşım, haberleşme gibi ihtiyaçlar için 1958-1968 döneminde Köprübaşı'na birçok yatırım yapılmıştır. Bu dönemde Köprübaşı merkez muhtarı Refik Çiçek, bucak müdürü ise Galip Şahin Durum'dur. (Manisa Yıllığı 1967, 11,32)

1965 nüfus sayımına göre Köprübaşı bucak merkezinin nüfusu 1.350'dir. Köprübaşı, bucak merkezi olmasıyla çevre köylerden göç almış ve merkez nüfusu hızla artmıştır. 1967'de Köprübaşı'na bağlı yirmi iki köyün toplam nüfusu 5.115 olup bucağın toplam nüfusu ise 6.465'tir. (Manisa...1967, 64-67)

Köprübaşı, toprak haldeki yeni yapılan Salihli-Demirci yolu üzerinde kurulmuş olsa da ulaşım imkânları hayli yetersizdir. Bu dönemde ulaşımın yetersizliğinin yanı sıra ekonomik faaliyetlerdeki kısıtlılıkta bir diğer sorundur.

Köprübaşı, 1958'de yerleşim yeri olmasına ve birçok eksikliğine rağmen gelişme göstermiştir. Tahtacı'ya taşınan yeni Borlu bucağına göre daha hızlı gelişmiş ve merkezi duruma gelmiştir. Böylece Köprübaşı, baraj altında kalan Borlu'nun yerini almış, konumunun ve ileri gelenlerinin etkisiyle 1968'de belediye teşkilatına kavuşmuştur. Yeni Borlu ise belediye olmak için 1983 yılına kadar beklemiştir.

Köprübaşı'nda Siyasi Hayat (1968-2004)

Belediye Teşkilatı'nın Kuruluşundan 12 Eylül 1980'e Kadar Köprübaşı'nda Siyasi Hayat (1968-1980)

28 Şubat 1968 tarih ve 6035 sayılı İçişleri Bakanlığı kararı ile Köprübaşı'nda belediye teşkilatı kurulmuştur. Yeni kurulan bu belediyeye Avşar, Karabük ve Çamyurdu köyleri de katılmıştır. (BCA, No:030-11-1-333-9-13)

Köprübaşı belediyelik olduktan sonra kamu hizmetleri belli bir düzene girmiş, yerleşimin sorunları daha hızlı ve yerinden çözülmeye başlanmıştır. 1970'lerde bucak merkezinde Atatürk, Temrek, Zafer, Avşar, Çamyurdu, Karabük olmak üzere 6 mahalle vardır. Çevre köylerden yaşanan göçlerin de etkisiyle merkez nüfusu 1970 yılı itibariyle 2.368 olmuştur. Bu yıllar 1960'lara göre belli hizmetlerin geldiği, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan daha büyük değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Ayrıca bu dönemde uranyum rezervleri için Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nün (MTA) tesisleri açılmıştır. 1960'larda Köprübaşı arazisinde MTA tarafından uranyum araması yapılmış ve olumlu sonuçlar elde edilmiştir. MTA'nın açılması, ekonomik ve sosyal açıdan Köprübaşı'nı çok etkilemiştir. Dışarıdan gelen uzmanlar, personeller burada ev tutup yaşamış, Köprübaşılı pek çok kişi de MTA'da istihdam edilmiştir.

Olaylar

Köprübaşı'nın 1968-1980 döneminin ilk yılları gayet sakin bir şekilde geçmiştir. Ancak 1970'lerin ikinci yarısıyla birlikte, tüm ülkede olduğu gibi, ideolojik kamplaşmanın burada da yaşandığını söylemek mümkündür. Bu dönemde gençlik kuruluşu olarak sağda Ülkü Ocakları'nın, solda ise İlerici Gençler Derneği'nin (İGD) faaliyetleri vardır.

Kasabada hâkim siyasi çizgi Demokrat Parti geleneğidir. Sol görüşlülerin örgütlenmesi ise halktan ziyade dışarıdan gelen öğretmenler tarafından yapılmıştır. Gördes Töb-Der üyesi Mehmet Çakır, 1975-1976 yıllarında Köprübaşı Ortaokulu'nda görev yapmıştır. Kendisi buraya gelmeden önce "Komünist Müdür" diye Köprübaşı'nda adı duyulmuştur. Köprübaşı'nda "çok sivri siyasi faaliyet" yapmadığını söyleyen Çakır, daha çok, solcuların kahvesi olarak bilinen, Gülden Kahvehanesi'nde vakit geçirdiğini ifade etmiştir. (Çakır, 2020) O dönemde sol gençlik hareketleri içinde hayli aktif olan Mehmet Çakır, bu faaliyetlerini memleketi Salihli'de hafta sonlarında, tatillerde sürdürmüştür. Ayrıca Köprübaşı'ndaki iki yıllık okul idareciliği boyunca çalışmalarının kasabada takdir görmeye başladığını ve sağ görüşlü belediye başkanı Necati Girgin ile arasının gayet iyi olduğunu belirtmiştir. (Çakır, 2011, 73-83)

Köprübaşı'nda özellikle 1970'lerin ikinci yarısında bazı caddeler, sokaklar solcuların veya ülkücülerin kalesi olarak isimlendirilmiştir. Her iki grup da duvarlara slogan yazma, birbirine laf atma gibi nispeten basit eylemleri yapmıştır. Köprübaşı'nda herhangi bir miting,

sokak eylemi yapılmamıştır. Ülke genelindeki öldürme, bombalama gibi eylemler burada yaşanmamıştır. Köprübaşı'ndaki şiddet eylemlerinin daha çok kavga şeklinde olduğu söylenebilir. Köprübaşı'nın bir köyünde görev yapan Diyarbakırlı bir öğretmenin siyasi nedenlerle dövülmesi ve bu olayın karakola yansması; solcu öğretmenlerin sağcı bir öğretmeni dövmesi ve ardından başka yerlere tayin edilmeleri yaşanan olaylara örnek olarak verilebilir. O yıllarda ülkedeki siyasi iktidarlar veya yereldeki siyasilerin istekleri doğrultusunda memurların, öğretmenlerin tayin edilmeleri sıradan gelişmeler olarak belirtilmiştir. Sol görüşlü öğretmenlerin kasabadan ayrılmalarının ardından Ülkü-Bir üyesi Mehmet Ali Köse, 1977 yılında Köprübaşı Atatürk İlkokulu'na tayin edilmiştir. Köprübaşı Ülkü-Bir temsilcisi olan Köse, aynı zamanda Ülkü Ocakları'nın yönetiminde de yer almıştır. O yılların siyasi atmosferinde her camianın birbirine baskı yaptığını söyleyen Mehmet Ali Köse, sol görüşlü idareciler tarafından baskıya maruz kaldığını belirtmiştir. (Köse, 2021)

1980 öncesi Köprübaşı'ndaki en büyük olay, 14 Ağustos 1977 günü yaşanmıştır. 13 Ağustos günü Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Turgutlu İlçe Başkanı Osman Öztaş, Turgutlu'da arabasına bomba konularak öldürülmüştür. Osman Öztaş, 1945 yılında Gördes'in Alanyolu köyünde doğmuştur. İnşaat yüksek mühendisidir. Öldürülmesinin ardından cenazesi, 14 Ağustos günü Salihli üzerinden Köprübaşı'na, buradan da Alanyolu'na götürülmüştür. O gün cenaze töreni için Köprübaşı'na başka yerlerden gelenler olmuş, halkın da katılımıyla hayli kalabalık toplanmıştır. Bu kalabalıktan ayrılan bir grup, solcuların mekânı olarak bilinen Gülden Kahvehanesi'ni, İGD lokalini taş ve sopalarla tahrip etmiştir. Buradakilerin, mekânları önceden boşaltmış olması yaralanma ve ölüm olmasını engellemiştir. Bu olayların ardından Köprübaşı'nda herhangi bir gözaltı, tutuklama olmamıştır. Osman Öztaş'ın öldürülmesi ve sonrasında, 14 Ağustos günü, Turgutlu'daki cenaze töreninde çıkan olaylar ulusal basında yer almıştır. (Milliyet, 14.08.1977; Cumhuriyet 15.08.1977.)

Dernekler ve Meslek Odaları

1980 öncesi Köprübaşı gibi küçük bir Anadolu kasabasında ülke genelindeki gibi çok çeşitli siyasi derneklerin, ideolojik grupların olduğunu söyleyemeyiz. Köprübaşı'nda Ülkü Ocakları ve İGD dışında siyasi bir gençlik yapılanması yoktur. Ancak 1970'li yıllarda Köprübaşı'nda ekonomik, eğitim, yardımlaşma-dayanışma amaçlı pek çok sivil toplum kuruluşunun, meslek odasının kurulduğu görülmektedir. 1971'de Köprübaşı Şoförler ve Otomobilciler Derneği, 1972'de Köprübaşı Su Ürünleri Kooperatifi, yine 1972 yılında Köprübaşı Birlik Ajanlığı ve 1975'te Köprübaşı Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi kurulmuştur. Bu meslek kuruluşları her ne kadar yardımlaşma-dayanışma amaçlı var olsa da Köprübaşı'ndaki siyasetten ayrı düşünülemez. Çünkü yöneticilerinin çoğu o dönem ya aktif siyasetin içindedir ya da ilerleyen yıllarda siyasete girmiştir. Örneğin; Adnan Yılmaz, Köprübaşı Şoförler ve Otomobilciler Derneği'nde 1974-1975 ve 1977-1979 yılları arasında başkanlık görevini yürütmüştür. Adnan Yılmaz, aynı zamanda CHP Köprübaşı Belde Başkanlığı ve 1977 seçimlerinde CHP'den Köprübaşı Belediye Başkan Adaylığı da yapmıştır.

1970'li yıllarda Köprübaşı'nda Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği, Gördes Köprübaşı Kur'an Kursu Derneği, Gördes Köprübaşı Cami Yaptırma ve Yaşatma Derneği gibi çeşitli amaçlarla kurulmuş dernekler de faaliyet göstermiştir.

Köprübaşı'nda kurulan ilk siyasi derneğin Ülkü Ocakları olduğunu söyleyebiliriz. Osman Öztaş'ın etkisiyle yedi sekiz kişilik genç bir grup, 1960'lı yılların sonunda Ülkü Ocakları'nın Köprübaşı temsilciliğini açmıştır. Bu teşkilatlanmada yer alan isimler: Ramazan Azışık, Mahmut Adaş, Bekir Bozkaya, Refik Kaya, Ekrem Demir, Hasan Demir, İlyas Doğruyol'dur. (Azışık, 2020) 1980 öncesi Köprübaşı Ülkü Ocakları Başkanlığı yapmış isimler ise Ramazan Azışık (Azışık, 2020), İlyas Doğruyol, Halil Taşlı, Ekrem Demir ve Muharrem Korkmaz'dır. (Uysal, 2020) 1970'lerde Ülkü Ocakları Köprübaşı'nda siyasi çalışmalara devam etmiş, ayrıca ocakta gençlere yönelik minder güreşi, masa tenisi gibi faaliyetler yapılmıştır. O dönemde Köprübaşı'ndaki diğer siyasi dernek, sosyalist ideolojiyi benimseyen, İlerici Gençler Derneği'dir. Bu derneğin kasabadaki örgütlenmesi ve faaliyetlerinde yer alan isimler: Mustafa Kutlu (Korkmaz, 2021), öğretmenler Ali Rıza Özmen, Sami Çağılıcı ve Ali Sami Doğrukul'dur. (Koçak, 2020)

Siyasi Partiler

Köprübaşı o yıllarda Gördes ilçesine bağlı bir beldedir. Siyasi partilerin ilçe merkezinde düzenli teşkilatları vardır. Ancak Köprübaşı, belde olduğu için düzenli siyasi teşkilatlar kurulmamıştır. Köprübaşı'nda genel siyasi eğilim Demokrat Parti / Adalet Partisi (AP) çizgisindedir. Köprübaşı'nın kuruluşuna öncülük eden Necati Girgin, Haşim Taşlı, Mehmet Erçetin gibi önemli isimler, Borlu nahiyesi döneminden beri sağ görüşün temsilcisi olmuşlardır. Bu isimler Köprübaşı'ndaki sosyal ve siyasi hayatta oldukça söz sahibidir. Buna karşılık Köprübaşı'nda 1970'li yıllarda sol görüş azınlıkta kalmıştır. Bu dönemde Köprübaşı CHP teşkilatının başkanı Adnan Yılmaz'dır. AP'nin 1980 yılından önce Köprübaşı'ndaki önemli isimleri; Haşim Taşlı, Hulusi Erçetin, Mustafa Korkmaz, Mehmet Aydoğmuş'tur. (Aydoğmuş, 2021) Bu dönemde MHP'li olarak bilinen Köprübaşılı eşraf ise Yunus Tosun, Raşit Sürgit, Musa Öztaş, Mehmet Öztaş (Uysal, 2021), Ekrem Keskin, Mehmet Emin Güren'dir. (Korkmaz, 2021)

Seçimler

Köprübaşı'nda belediye teşkilatının kurulması kararından yaklaşık üç ay sonra, ülke genelinde olduğu gibi, 2 Haziran 1968 yerel seçimleri yapılmıştır. Haşim Taşlı, AP'den belediye başkanlığına adaylığını koymuştur. Taşlı'nın karşısına kimin aday olacağı konusunda bir süre belirsizlik yaşanmıştır. Köprübaşı'nın kurucularından Necati Girgin, o dönem palamut ticareti sebebiyle Uşak'tadır. Eşraftan bazı isimler adaylık için onu ikna etmeye gitmiştir. Nihayetinde Necati Girgin, seçimlerde bağımsız aday olmayı kabul etmiştir. (Dalgin, 2020; Eraydın, 2020) Sonuç olarak Köprübaşı'nın öncüleri diyebileceğimiz Haşim Taşlı ve Necati Girgin, aynı siyasi gelenekten gelmelerine rağmen rakip olmuşlardır. Haşim Taşlı karşısında Necati Girgin, sol seçmenin de oyunu alarak seçimi kazanmıştır.

(Koçak, 2020; Demir, 2020) Necati Girgin'in seçilmesinde ılımlı, uzlaşmacı kişiliğinin yanı sıra bazı CHP'li aileler ile akraba olması da etkili olmuştur. Böylece Necati Girgin, kurucusu olduğu Köprübaşı'nın ilk belediye başkanı olmuştur.

Fotoğraf 2. Belediye Başkanı Necati Girgin resmi törende konuşma yaparken

1973 yerel seçimlerine gelindiğinde Necati Girgin belediye başkanlığına tekrar aday olurken karşısına Haşim Taşlı'nın desteklediği Süleyman Çelik çıkmıştır. AP adayı olan Çelik aynı zamanda Haşim Taşlı'nın akrabasıdır. Bu seçimi de Necati Girgin kazanmıştır. Seçilmesinde yine sol oyların desteğini almasının etkili olduğu belirtilmektedir.

1977 yerel seçimleri Köprübaşı'nda üç aday arasında yaşanmıştır. Haşim Taşlı'nın oğlu Halil Taşlı AP'den belediye başkanlığına aday olurken Necati Girgin üçüncü defa aday olmuştur. CHP'den ise Adnan Yılmaz seçimlere katılmıştır. Adnan Yılmaz, CHP belde teşkilatının kurucusu olup Şeyhoğulları'ndandır. Halil Taşlı ise daha önce Ülkü Ocağı başkanlığı yapmış, kasabada MHP oylarının az olmasından dolayı AP'den aday olmuştur. (Uysal, 2020) Önceki seçimlerde Necati Girgin'i destekleyen CHP'lilerin ilk defa aday çıkarmasından ve oyların bölüneceği düşüncesinden dolayı Necati Girgin'e yakın çevresinden "aday olma" diyenler olmuştur. Ancak Necati Girgin, yine de adaylığını koymuştur. Oy dengelerinin değiştiği bu seçimi AP adayı Halil Taşlı kazanmıştır.

1970'li yıllarda Köprübaşı'nda siyasi hayat böyle şekillenmişken ülke genelinde çok daha büyük olaylar yaşanmıştır. Neticede Türk Silahlı Kuvvetleri, 12 Eylül 1980'de ülke yönetimine el koymuştur.

1980 öncesini Köprübaşı toplumsal ve siyasal olaylar açısından büyük şehirlere göre nispeten daha sakin geçirmiştir. Elbette ülke genelindeki siyasi gerginlik buraya da yansımıştır. Köprübaşı halkı ideolojik olarak saflara ayrılmıştır. Ancak Osman Öztaş'ın cenazesinde çıkan olaylar ve birkaç kavga dışında ciddi asayiş sorunu yaşanmamıştır. 12 Eylül darbe uygulamaları doğrultusunda Köprübaşı Belediye Başkanı Halil Taşlı görevden alınmış ve yerine Gördes İlçe Tarım Müdürlüğü'nde ziraat teknikeri olan Hasan Gülcan görevlendirilmiştir. Bu görevlendirmeye birlikte belediye memurlarının arasından yeni meclis üyeleri de belirlenmiştir. (Gülcan, 2021) Darbenin ardından Halil Taşlı 45 gün süreyle hapisteye kalmıştır. (Taşlı, 2020)

12 Eylül Darbesinden Köprübaşı'nın İlçe Olmasına Kadar Siyasi Hayat (1980-1990)

Bu dönemde Köprübaşı tarım kasabası olma özelliğini sürdürmüştür. Merkez nüfusu artmış ve 1980 yılı itibariyle 4.022'ye yükselmiştir. Bu dönemin en önemli sorunlarının başında ulaşım gelmektedir. 1980'lerde uzun yıllardır stabilize halde bulunan Köprübaşı-Salihli yolu asfaltlanmış ancak Köprübaşı-Gördes yolu bir türlü iyileştirilip asfaltlanamamıştır. O dönemde Gördes-Salihli arası sefer yapan Gördes otobüsleri bu yolu kullanarak Köprübaşı'ndan geçmektedir. Bu güzergâhtaki pek çok köyün ihtiyacına da cevap veren Gördes yolu, özellikle 1986'dan itibaren yerel basında sıkça yer almıştır. Şöyle ki: "Gördes-Alanyolu-Köprübaşı yolunda etüt-proje çalışmaları başladı" (Gördes, 22.09.1986), "Gördes-Köprübaşı Yolu: Stop" (Gördes, 14.12.1987), "Otobüsçüler Köprübaşı Yolunda Pes Etti" (Gördes, 21.12.1987), "Köprübaşı yolu 280 Milyona İhale Edildi" (Gördes, 18.07.1988), "Köprübaşı Yolu Takır takır" (Gördes, 29.05.1989), "Köprübaşı Yolu mu Yoksa Hayvanların Yolu mu?" (Gördes, 16.07.1990)

Bu yıllarda artan nüfusla birlikte Köprübaşı'na yeni okullar açılmıştır. Daha önce Köprübaşı'nda lise eğitimi almak isteyenler Salihli, Demirci gibi yerlere gitmek zorundaydı. 1985-1986 eğitim-öğretim yılında Köprübaşı Lisesi'nin açılması ile Köprübaşılılar, bu durumdan kurtulmuştur. (Hançer, 2018, 1-16)

Ayrıca Köprübaşı'nda 1987 yılında "Yeni Köprübaşı Spor Kulübü" adıyla amatör bir spor kulübü kurulmuştur. Kulübün kurucuları: Halil Taşlı, Mehmet Aydoğmuş, Mesut Korkmaz, Münüp Kara, Mehmet Dalgın, Adil Çelik, Hilmi Işık, Nizamettin Gürbüz'dür. (Gördes, 07.09.1987)

1980'lerde Köprübaşı'nda ekonomik faaliyetlerin kısıtlılığı, dışarıya açılan yolların yetersizliği gibi sorunlar yaşanmaya devam etmiştir. Köprübaşı'nın idari olarak Gördes'e bağlılığı devam etmesine karşılık ekonomik ve sosyal ilişkiler daha çok Salihli ile sürdürülmektedir. Kasabanın merkezi, Gördes'e yaklaşık 35 km. uzaklıktayken Salihli ve Demirci ilçelerine 50 km. mesafededir. Köprübaşı'nın çevresindeki ilçe merkezlerine uzaklığı ve artan nüfusu ilçe olmayı gündeme getirmiştir. O dönemde TBMM tarafından kabul edilen 19.06.1987 tarih ve 3392 sayılı kanunla Ahmetli ve Gölarmara'nın ilçe olması

Köprübaşı'nda heyecan uyandırmıştır. Bu gelişmenin ardından ilçe olmak için dönemin belediye başkanı Halil Taşlı hem yerel düzeyde hem de Ankara'da yoğun girişimlerde bulunmuştur. (Gördes, 20.07.1987; 20.03.1989) Sonuçta Köprübaşı, 09.05.1990'da TBMM tarafından kabul edilen kanunla ilçe olmuştur.

Dernekler

Köprübaşı'nda bu dönemde eğitim, ekonomi, dayanışma ve yardımlaşma gibi amaçlarla birçok dernek faaliyette bulunmuştur. Gördes İlçesi Köprübaşı Bucağı Camii Yapıtırma ve Yaşatma Derneği, Köprübaşı Devrim İlkokulu Okul ve Öğrencileri Koruma Derneği, Köprübaşı Lisesi Okul ve Öğrencilerini Koruma Derneği, Köprübaşı Nakliyeciler Kooperatifi bunlardan bazılarıdır.

Köprübaşı'na 1980'lerin sonunda Ülkü Ocakları'nın devamı niteliğindeki Gençlik Kültür ve Sanat Ocakları'nın şubesi açılmıştır. Hatta o dönemde Manisa il merkezi dışında ocak açılan iki yerden biri Köprübaşı'dır. Diğeri ise Salihli'dir. (Uysal, 2020)

Siyasi Partiler

12 Eylül darbesi ile birlikte ülkede siyaset, üç yıl gibi bir süre askıya alınmıştır. Ancak 1983 yılında siyasi partilerin yeniden kurulmasına izin verilmiştir. Bu yıl içerisinde pek çok siyasi parti kurulmuş, ancak bunların bir kısmı kurucularından dolayı Milli Güvenlik Konseyi tarafından veto edilmiş ve seçimlere katılamamıştır. Ülke genelindeki 6 Kasım 1983 milletvekili seçimlerine ise emekli Orgeneral Turgut Sunalp'in liderliğindeki Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP), Turgut Özal'ın liderliğindeki Anavatan Partisi (ANAP) ve sol görüşü temsil eden Halkçı Parti (HP) katılabilmıştır.

Köprübaşı'nda bu dönemde teşkilatlanan siyasi partilerin başında Halil Taşlı, Mehmet Aydoğmuş gibi isimlerin kurucusu olduğu ANAP ile Mehmet Kalkan başkanlığındaki MDP vardır. Daha sonra Sosyal Demokrasi Partisi (SODEP), Doğru Yol Partisi (DYP)'nin de kasabada çalışmaları başlamıştır. Bu dönemde SODEP'i örgütleyen Adnan Yılmaz'dır. (Koçak, 2021) DYP'nin belde teşkilatının kurucuları ise Mehmet Eraydın, Tevfik Pusmak, Adem Mergen gibi isimlerdir. (Kalkan, 2021) Milliyetçi Çalışma Partisi (MÇP)'nin kasabada teşkilatlanması ise 1987'de olmuştur. O dönem MÇP Belde Başkanı Zeki Uysal'dır. (Uysal, 2020) 1985'te ülke genelinde SODEP ve HP'nin birleşmesiyle Sosyaldemokrat Halkçı Parti (SHP) kurulmuştur. 1987 yılında ise SHP Belde Başkanı Zeki Koçak olmuştur. Sonuç itibarıyla kasabada 1980'li yıllarda, önceki dönemlere göre, siyasi parti sayısında artış yaşanmıştır.

Seçimler

Köprübaşı'nda 25 Mart 1984 yerel seçimi iki aday arasında yaşanmıştır. 12 Eylül darbesiyle görevden alınan Halil Taşlı ANAP'tan, Mehmet Kalkan ise MDP'den belediye başkan adayı olmuştur. Soldan aday çıkarılmamış; iki adayın sağ görüşlü olduğu bu seçimde CHP'li

seçmen MDP adayını desteklemiştir. Öyle ki Mehmet Kalkan, CHP seçmeninin oylarını alabilmek için, Belediye Meclisi üyeliği adayları arasında CHP'li Mehmet Demir gibi isimlere de yer vermiştir. Seçim sonuçlarına göre geçerli 1.937 oyun 993'ü (%51,3) Halil Taşlı'ya, 944'ü (%48,7) Mehmet Kalkan'a gitmiştir. (Devlet İstatistik Enstitüsü, 1984, 68-69) Böylece yakın bir farkla Halil Taşlı tekrar belediye başkanlığına seçilmiştir.

1982 Anayasası ile getirilen beş ve on yıllık siyasi yasakların kalkıp kalkmamasına ilişkin 6 Eylül 1987 tarihinde ülke genelinde, halk oylaması yapılmıştır. "Siyasi yasaklar kalkmalı mı?" sorusuna %50,2 evet ve %49,8 hayır oyu verilmiş ve anayasanın siyasi yasak getiren maddesi kaldırılmıştır. Böylece Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Alparslan Türkeş, Necmettin Erbakan gibi isimlerin siyasete dönmesinin önü açılmıştır. Bu anayasa değişikliği referandumunun Köprübaşı'ndaki sonuçları: Geçerli oy: 2.414, Evet: 1.241 oy (%51,40), Hayır: 1.173 oy (%48,60) şeklinde olmuştur. (Gördes, 07.09.1987) Buna göre ülke genelinde olduğu gibi Köprübaşı'nda da az farkla "evet" önde çıkmıştır.

Tablo 2: 6 Eylül 1987 Anayasa Değişikliği Referandumu Sonuçları
(TÜİK, 2008)

	Türkiye	Manisa	Gördes	Köprübaşı
Geçerli oy	23.347.856	562.689	26.926	2.414
Evet sayısı	11.711.461	307.705	13.187	1.241
Evet oranı	%50,2	%54,7	%49	%51,4
Hayır sayısı	11.636.395	254.984	13.739	1.173
Hayır oranı	%49,8	%45,3	%51	%48,6

Köprübaşı'nda 26 Mart 1989 yerel seçimlerinde mevcut başkan Halil Taşlı ANAP'tan tekrar aday olmuştur. Partisinin iktidarda olması, kendisinin son yıllarda Köprübaşı'nın ilçe olması yönündeki vaadi ve çabaları olumlu sonuçlanmıştır. "Çocukluk hayalim" dediği Köprübaşı'nın ilçe olması propagandası ile seçim kampanyasını yürütmüştür. (Gördes, 20.03.1989)

Fotoğraf 3. Halil Taşlı, seçim öncesi konuşma yaparken (Solundaki ANAP belde/ilçe başkanı Mehmet Aydoğmuş)

1989 yerel seçimlerinde DYP'den Mehmet Kalkan da aday olmayı düşünmüştür. (Kalkan, 2021) Ancak SHP ile DYP'nin seçim işbirliği gündeme gelmiş, Eczacı Mehmet Dalgın'ın adaylığı ön plana çıkınca Mehmet Kalkan adaylıktan çekilmiştir. Mehmet Dalgın, Köprübaşı'na ilk eczaneyi açan kişidir. Sürekli halkla iç içe olması, halktan ve iki partiden aday olması yönünde baskı yapılmasına sebep olmuştur. Aileden CHP'li olduğu için SHP aday olarak seçimlere katılmayı tercih etmiş, SHP'nin belediye meclis adayları ise DYP'lilerden oluşmuştur. (Koçak, 2020; Dalgın, 2020; Kalkan, 2021) 26 Mart 1989 tarihinde Köprübaşı yeniden iki adaylı bir belediye seçimi yaşamıştır. Seçim sonuçları şöyledir: Geçerli oy: 2.598, Halil Taşlı: 1.125 oy (%43,3), Mehmet Dalgın: 1.473 oy (%56,7) almıştır. (DİE,1989) Sonuçta mevcut başkan Halil Taşlı'ya karşı yapılan DYP-SHP seçim işbirliği tutmuş, Eczacı Mehmet Dalgın Köprübaşı'nın yeni belediye başkanı olmuştur.

İlçe Oluşundan 28 Mart 2004 Yerel Seçimlerine Kadar Köprübaşı'nda Siyasi Hayat (1990-2004)

Özellikle 1987 yılından itibaren Köprübaşı'nın ilçe olması gündeme gelmiştir. Dönemin Belediye Başkanı Halil Taşlı'nın çabaları sonuç vermiştir. Ancak Köprübaşı'nın ilçe olması Mehmet Dalgın'ın başkanlığı dönemine denk gelmiştir. 1989'da Köprübaşı Belediye Başkanı olan Dalgın'ın ifadesine göre yerel seçimlerden sonra Köprübaşı'nın ilçe olma işi hallolsun diye, Halil Taşlı ile birlikte Ankara'ya gitmişlerdir. Bu ziyarette her ikisi de kendi partilerinden milletvekilleri ve dönemin Maliye ve Gümrük Bakanı Ekrem Pakdemirli ile

görülmüşlerdir. (Dalgın, 2020) Yıllardır süren çabaların neticesinde Köprübaşı, TBMM tarafından kabul edilen 09.05.1990 tarih ve 3644 sayılı kanun ile ilçe olmuştur. Bu kanunla Gördes'ten otuz, Salihli'den bir köy idari olarak Köprübaşı'na bağlanmıştır. (Resmi Gazete, 20.05.1990)

Köprübaşı ve otuz köyün bir anda Gördes'ten ayrılması Gördes ilçesinde tepki çekmiştir. Çünkü bu durum Gördes'in küçülmesi demektir. Sonuçta Gördesliler siyasi, sosyal ve ekonomik yönlerden geriye gitmekten çekinmiştir. Gördes'in nüfusunun azalması demek, hazineden alınan devlet gelirlerinin azalması demektir. Gördeslilerin bu çekinceleri, yerel basında şöyle yer almıştır: "Bu İlçenin Sahibi Yok, Yok", "Gördes Küçülüyor mu?" (Gördes, 23.04.1990), "Gördes Sahipsizliğine Halk Tepkisi" (Gördes, 07.05.1990), "Uyuyun Beyler Uyuyun! Atı Alan Üsküdar'ı Geçti" (Gördes, 14.05.1990), "...Ve 30 Köy Gördes'ten Koptu Gitti" (Gördes, 04.06.1990) O dönem Köprübaşı'na bağlanan üç köy ise Gördes'e daha yakın oldukları gerekçesiyle Gördes'e yeniden bağlanmayı istemiştir. (Gördes, 11.06.1990; 01.10.1990) Başvuruların ardından buralarda referandum yapılmış ve Kürekçi, Karakeçili ve Sarialiler köyleri tekrar Gördes'e bağlanmıştır. (Gördes, 15.10.1990)

Köprübaşı'nın İlçe Olması ile Birlikte Yaşanan İdari, Siyasi ve Sosyal Değişim

Köprübaşı resmen 1990 Mayıs ayında ilçe olsa da ilk kaymakamın atanması 1991 yılında gerçekleşmiştir. İlçenin ilk kaymakamı Celalettin Lekesiz'dir. İlçe olurken gerekli nüfus şartını sağlamak için Salihli'den alınan Gökeyüp tekrar Salihli'ye dönmüştür. Köprübaşı'nın 1990'da yedi mahallesi ve yirmi yedi köyü bulunmaktadır. 1990 yılı itibariyle merkez nüfusu 5.816'dır.

Köprübaşı'nın ilçe olmasıyla birlikte kasabada birçok devlet kurumu açılmıştır. 1991'de Milli Eğitim, Nüfus, Tapu-Kadastro, Müftülük ve Mal Müdürlükleri; 1992'de Halk Eğitim Müdürlüğü, Kütüphane; 1994'te Adliye Teşkilatı ve CBÜ Köprübaşı Meslek Yüksekokulu; 1996'da Polis Karakolu hizmet vermeye başlamıştır. (Yaren ve diğerleri, 1998, s.41-54) İlk yıllarda resmi kurumların hizmet verebileceği bina sıkıntısı yaşanmıştır. 1997-2001 arası yapılan Hükümet Konağı ile bu sorun büyük ölçüde çözülmüştür. Köprübaşı Devlet Hastanesi bu yıllarda henüz tamamlanmamış olup ilçe merkezinde bir sağlık ocağı ve üç eczane vardır. 1998 yılı itibariyle Köprübaşı'nda bir adet çok programlı lise, dört ilköğretim okulu, sekiz köyde ise ilköğretim birinci kademe okulu bulunmaktadır. Diğer köylerdeki öğrenciler, merkezdeki okullara taşınmalı olarak gelmiştir. Ayrıca Öğretmenevi de faaliyetlerini sürdürmüştür. (Yaren ve diğerleri, 1998, 42) 2000-2001 eğitim-öğretim yılında Vali Muzaffer Ecemiş İlköğretim Okulu'nun açılması ile birlikte Köprübaşı'nda toplam ilköğretim okulu sayısı beşe çıkmıştır. (Hançer, 2018, 1-16)

İlçede en önemli ekonomik faaliyet tarımdır. En yaygın tarımsal faaliyet ise tütüncülüktür. Ancak fiyatların düşmesi, sözleşmeyle tütün alınmaya başlanması çiftçiyi alternatif ürün arayışına yöneltmiştir. Bu doğrultuda 2000'li yıllarda çilek ve zeytin tarımı iyice

yaygınlaşmaya başlamıştır. Eskiden beri yapılan meşe palamudu ticareti ve halıcılık bu dönemde azalmaya başlamıştır. Demirköprü Baraj Gölü'nün ilçe ekonomisine en önemli katkısı ise balıkçılıktır.

Köprübaşılıların yıllardır dışarıya açılan kapısı olan Salihli yolu, virajlı ve dar olması sebebiyle ekonomik gelişmenin önünde engeldir. Önceki yıllarda şahıslara ait otobüsler veya Demirci Halıkent otobüsleri ile Salihli'ye toplu ulaşım sağlanmıştır. İlçe olduktan sonra ise Tütünkent Taşıyıcılar Kooperatifi, Köprübaşı-Salihli arasında düzenli seferlere başlamıştır.

1990'larda ilçedeki en önemli kültürel faaliyet ilçenin kuruluş yıldönümü etkinlikleridir. 1999'da başlayan çilek üretiminin giderek yaygınlaşması neticesinde ise 2000'li yıllarda Köprübaşı Belediyesi tarafından Çilek Festivali düzenlenmeye başlamıştır. Bu festival 17-18-19 Mayıs tarihlerinde yapılmıştır. (Koçak, 2020)

1990'lardan 2004'e Köprübaşı'nda Siyasi Ortam

Dernekler, Meslek Odaları

İbadet, yardımlaşma-dayanışma amaçlı kurulan derneklerin çalışmaları devam etmiştir. Gördes Köprübaşı Bucağı Kur'an Kursu İnşa ve İdame Ettirme Derneği bunlardan biridir. Bu gibi derneklerin kuruluş amaçlarını gerçekleştirdikten sonra genellikle faaliyetlerine son verdiği görülmektedir.

1990 yılında sosyal ve kültürel amaçlarla Köprübaşı Şehir Kulübü Derneği kurulmuştur. Derneğin kurucuları: Halil İbrahim Kaya, Mehmet Varlı, Mevlüt Çöklü, Ziya Gültekin, Murat Yılmaz, Halil İbrahim Bilgen ve Halim Türkmen'dir. (Gördes, 03.09.1990)

23.07.1997 tarihinde Atatürkçü Düşünce Derneği'nin (ADD) Köprübaşı Şubesi açılmıştır. Kurucu başkan Mustafa Kutlu'dur. ADD Köprübaşı Şubesi'nin diğer kurucu isimleri ise Başkan Yardımcısı: Ali Aktaş, Sekreter: Mustafa Sönmez, Sayman: Ozan Uysal, Üyeler: Yaşar Akın, Ali Cin, İsa Uysal şeklindedir. (Uyan, 2021)

1992'de Köprübaşı Ziraat Odası, 1999 yılında Köprübaşı Esnaf ve Sanatkârlar Odası kurulmuştur. Bahsedilen bu kuruluşlar, Köprübaşı siyasetinde etkilidir. Daha önce değinildiği üzere siyasiler, bu gibi çeşitli meslek kuruluşlarında ya doğrudan ya da dolaylı yollardan söz sahibi olmuştur. Örneğin; 1980'li yıllarda kurulmuş olan Nakliyeciler Kooperatifi'nin başkanı İdris Mergen daha sonra çeşitli siyasi partilerde ilçe başkanlığı yapmıştır. Belediye başkanlığı yapmış olan Halil Taşlı, belediye başkan adayı olan Mehmet Kalkan gibi isimler, sonraları Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi'ni de yönetmiştir.

Siyasi Partiler

Köprübaşı'nın ilçe olduğu dönemde Anavatan Partisi, Doğru Yol Partisi, Milliyetçi Çalışma Partisi ve Sosyaldemokrat Halkçı Parti'nin ilçe teşkilatları bulunmaktaydı. 1993'te ülke genelinde olduğu gibi Köprübaşı'nda da MÇP'nin ismi MHP olmuştur. 1993'ten itibaren Köprübaşı'nda teşkilatlanan bir diğer siyasi parti ise Süleyman Sayın başkanlığındaki Refah Partisi'dir. (Sayın, 2021)

1992 yılında Köprübaşı'nda CHP teşkilatı tekrar açılmıştır. CHP Genel Merkezi tarafından Zeki Koçak yetkilendirilmiş ve partinin yönetim kurulu oluşturulmuştur. CHP yönetim kurulu karar defteri kayıtlarına göre kurucu yönetim: Başkan Zeki Koçak, Başkan Yardımcısı Mehmet Demir, Sekreter Hasan Hüseyin Bilgiç, Sayman Hamdi Gülden, üyeler ise İsmail Hakkı Toptaş, Yakup Bal, Ali Ergün, Halil İbrahim Uysal, Ali Kalkan, Münip Kara, Ali Kultaş, Mustafa Yelken, Mehmet Emin Dal, Hüseyin Eraydın, Mustafa Ali Özmen, Muzaffer Akçiçek, Ali Akçiçek gibi isimlerden oluşmuştur. Köprübaşı'nda CHP teşkilatının yeniden açılmasıyla birlikte kasaba siyasetinde SHP'nin etkinliği azalmaya başlamıştır. Bunun üzerine CHP ile SHP Köprübaşı ilçe teşkilatları, 1995'te birleşmiştir. Zeki Koçak, 1999 yılına kadar CHP ilçe başkanlığı yapmaya devam etmiştir. Daha sonra sırasıyla Ergül Özmen (1999-2001), Mustafa Bilgili (2001-2003), Ali Aktaş (2004) bu görevi yürütmüştür. (Sönmez, 2021)

1990'ların ikinci yarısında Köprübaşı'nda teşkilatı bulunan siyasi partiler ve ilçe başkanlarının isimleri şöyledir:

Anavatan Partisi-Mehmet Aydoğmuş,

Doğru Yol Partisi-Mehmet Kalkan,

Cumhuriyet Halk Partisi-Zeki Koçak,

Milliyetçi Hareket Partisi-Hüseyin Bayrak,

Refah Partisi-İdris Mergen,

Demokratik Sol Parti-Şahin Gültekin.

Bu dönemde Köprübaşı'nda ağırlığı hissedilen siyasi partiler ANAP ve DYP'dir. Öyle ki 1994-1999 arası görev yapmış sekiz belediye meclis üyesinin dördü ANAP'tan, üçü DYP'den ve biri de CHP'dendir. İlçedeki iki il genel meclisi üyesinin biri ANAP'lı diğeri DYP'lidir. (Yaren ve diğeri, 1998, 117) Bu iki merkez sağ partiyi CHP ile MHP izlemiştir. Köprübaşı'nda Milli Görüş çizgisindeki partilerin etkisi özellikle yerel seçimlerde çok sınırlı olmuştur. DSP, 1990'lı yıllarda ülke genelindeki yükselişine paralel olarak kasabada teşkilatlanmış ama etkili olamamıştır.

2001 yılında Ak Parti'nin kurulmasının ardından 2002'de Köprübaşı teşkilatı da açılmıştır. Bu partinin kurucu ilçe başkanı, eski RP'li İdris Mergen olup 2008'e kadar görevini sürdürmüştür. (Mergen, 2021) Ak Parti yönetim kurulu karar defteri kayıtlarına göre kurucu yönetim kurulu üyeleri: İdris Mergen, Mehmet Akçiçek, Veysel Özcan, Fatih Ceylan, Erdoğan Eroğlu, Mehmet Emin Demir ve Hasan Doğruyol'dur. (Taşer, 2021)

Seçimler

Bu bölümde yerel seçimlerin yanı sıra genel seçim sonuçları da ele alınmıştır. Köprübaşı'nın ilçe olduğu 1990 yılından 2004'e kadar geçen sürede dört genel, üç yerel olmak üzere toplam yedi seçim yaşanmıştır. Çalışmada, daha önceki yıllarda yapılan genel seçim sonuçlarına yer verilememiştir. Çünkü Köprübaşı o dönemlerde ilçe olmadığı için genel seçim sonuçlarına ulaşamamıştır.

20 Ekim 1991 tarihinde yapılan genel seçimlerde Köprübaşı'nda oyların büyük çoğunluğu iki merkez sağ partide toplanmıştır. ANAP ve DYP'nin toplam oy oranı %70'ten fazladır. SHP'nin ise ilçe genelinde belli bir oy oranına ulaştığı görülmektedir. Bu seçimde MÇP, Refah Partisi ile ülke genelinde seçim ittifakı yaptığı için bu partinin listelerinden aday göstermiştir. Milliyetçi-ülkücü hareketin Köprübaşı'nda geçmişten beri teşkilatının ve belli bir tabanının olması sayesinde bu seçim işbirliği ile RP %8,7 oy almıştır. 1991 genel seçimleri, Köprübaşı'nda geçmişten beri var olan siyasi yapıyı göstermesi açısından bir örnektir. Neticede sağ partiler yaklaşık %80, sol partiler ise %20 civarında oy almıştır.

Tablo 3: Köprübaşı 20 Ekim 1991 Genel Seçim Sonuçları
(TÜİK, 2012)

Toplam geçerli oy: 7.474	Siyasi partilerin aldığı oylar	Siyasi partilerin oy oranları
ANAP	2.707	%36,2
DYP	2.642	%35,3
SHP	1.166	%15,6
RP	647	%8,7
DSP	270	%3,6
Sosyalist Parti	38	%0,5
Bğmsz.	4	%0,1

Köprübaşı'nın ilçe olmasından sonra yaşadığı ilk yerel seçimler 27 Mart 1994 seçimleridir. Bu seçimde Köprübaşı siyaseti açısından bazı ilkler yaşanmıştır. Köprübaşı'nda 1968'den beri yapılan belediye başkanlığı seçimleri (1977 yerel seçimleri hariç) iki aday arasında yaşanırken bu seçimde beş aday yarışmıştır. Ayrıca MHP ve Refah Partisi ilk defa belediye başkan adayını çıkarmıştır. 1989 yerel seçimlerinde Eczacı Mehmet Dalgın'ın belediye başkanlığına aday olmasıyla adaylıktan çekilen Mehmet Kalkan belediye başkanlığı için ikinci defa aday olmuştur. Mevcut Belediye Başkanı Mehmet Dalgın ise tekrar aday olmayıp bir önceki seçimde mağlup ettiği Halil Taşlı'yı desteklemiştir. (Dalgın, 2020)

1994 yerel seçimlerinden önce CHP ve SHP ilçe teşkilatları, seçimlerde iş birliği yapma kararı almıştır. Bu doğrultuda belediye başkan adayı CHP'den, belediye meclisi üyeliği adayları ise SHP'den gösterilecektir. Ancak bu seçim iş birliği gerçekleşmemiş ve SHP kendi adayını çıkarmıştır.

Seçimlerden önce CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, Köprübaşı'na gelmiştir. Deniz Baykal'ın partisinin belediye başkan adayını ilan etmesi beklenirken CHP adayının son anda adaylıktan çekilmesiyle bu mümkün olmamıştır. Bunun üzerine CHP İlçe Başkanı olan Zeki Koçak'ın il genel meclisi üyeliğine adaylığı ilan edilmiştir. (Koçak, 2020) Adaysız kalan CHP, belediye başkanlığı seçiminde DYP adayı Mehmet Kalkan'ı destekleme kararı almıştır. (Koçak, 2020; Kalkan, 2021) Bu arada Zeki Koçak'ın annesi ile Mehmet Kalkan'ın eşi amca çocukları olup Koca Veli sülalesindedir. Yani her iki siyasetçinin eşi de Necati Girgin'in akrabasıdır. 1994 seçimlerinde CHP'nin, DYP adayını destekleme kararında Halil Taşlı'ya karşı ittifak yapma düşüncesinin yanı sıra bu akrabalık bağı da etkili olmuştur. Nihayetinde Köprübaşı Belediye Başkanlığı için ANAP'tan Halil Taşlı, DYP'den Mehmet Kalkan, SHP'den Mustafa Yelken, MHP'den İlyas Doğruyol ve RP'den Süleyman Sayın yarışmıştır. Bu seçimler Köprübaşı'nda yaklaşık %98'lik oranla katılımın en fazla olduğu yerel seçim olmuştur. Seçim sonuçlarına göre Halil Taşlı, aldığı %39,5 oy oranıyla üçüncü defa Köprübaşı Belediye Başkanlığı'na seçilmiştir.

Fotoğraf 4. Belediye Başkanı Halil Taşlı (sağda) ve ANAP İlçe Başkanı Mehmet Aydoğmuş, Başbakan Mesut Yılmaz ile birlikte (1994-1999 dönemi)

Tablo 4: Köprübaşı 27 Mart 1994 Yerel Seçim Sonuçları (www.ysk.gov.tr, 03.04.2021)

	Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi Üyeliği	İl Genel Meclisi Üyeliği
Geçerli Oy	3108	3077	6966
ANAP	1230	1214	2422
DYP	893	882	2060
SHP	494	498	476
MHP	450	446	831
RP	41	37	207
CHP	-	-	970

Köprübaşı'nda 24 Aralık 1995 tarihinde yapılan genel seçimler, bir önceki genel seçimlere göre farklı sonuçlar ortaya koymuştur. Merkez sağ partilerin ve özellikle de DYP'nin oy oranı oldukça düşmüştür. Buna karşılık MHP aldığı %17,4'lük oy oranıyla ilçede üçüncü parti olmuştur. RP ülke genelindeki kadar olmasa da Köprübaşı'nda aldığı %9'luk oyla dördüncü partidir. İlçe genelinde CHP ve DSP oylarının toplamı ise yaklaşık %15'tir. Bu seçimlerde, Köprübaşı siyasetinde var olan sağ parti egemenliğinin, ANAP ve DYP oylarının azalmasına rağmen, daha da belirginleştiği milliyetçi ve muhafazakâr partilerin aldığı oy oranlarıyla görülmüştür.

Tablo 5: Köprübaşı 24 Aralık 1995 Genel Seçim Sonuçları
(TÜİK, 2012)

Toplam geçerli oy: 7.128	Siyasi partilerin aldığı oylar	Siyasi partilerin oy oranları
ANAP	2.350	%33
DYP	1.667	%23,4
MHP	1.238	%17,4
RP	643	%9
CHP	547	%7,7
DSP	482	%6,8
HADEP	68	%0,9
Millet Partisi	48	%0,7
YDP	31	%0,4
İP	19	%0,3
YDH	19	%0,2
Bğmsz.	9	%0,1
Yeni Parti	7	%0,1

18 Nisan 1999 tarihinde yerel ve genel seçimler birlikte yapılmıştır. Bu seçimde Köprübaşı Belediye Başkanlığı için mevcut Belediye Başkanı Halil Taşlı tekrar aday olmuştur. Halil Taşlı, 1977-1980, 1984-1989, 1994-1999 yılları arasında olmak üzere toplam üç dönem belediye başkanlığı yapmıştır. Köprübaşı'nda CHP, 1984 ve 1994 yerel seçimlerinde sağ görüşlü aday Mehmet Kalkan'ı desteklemiştir. CHP'nin bu iki seçimde aday çıkarmaması parti tabanında bıkkınlık oluşturmuştur. Bu seçimde ise aday çıkarmak için parti teşkilatında uzun görüşmeler yapılmış, sonuçta CHP İlçe Başkanı Zeki Koçak belediye başkan adayı olmuştur. Zeki Koçak, 1977'den beri aktif siyasetin içindedir ve yıllardır Halil Taşlı karşısında siyaseten mücadele etmiştir. Bu seçimde Halil Taşlı'ya karşı ilk defa aday olmuştur. (Koçak, 2020a – 2020b) DYP'de ise 1993'ten beri DYP İlçe Başkanı olan Mehmet Kalkan, daha önce iki defa seçim kaybetmenin yorgunluğuna rağmen tekrar aday olmuştur. (Kalkan, 2021) Bu seçimdeki diğer belediye başkan adayları ise MHP'den Hüseyin Bayrak, Fazilet Partisi'nden Mehmet Akçiçek olmuştur. Beş adaylı seçimin sonunda CHP adayı Zeki Koçak, Köprübaşı Belediye Başkanlığı'na seçilmiştir. Zeki Koçak'ın yıllardır siyasetin içinde olması, halka dokunan yapısı seçilmesinde etkili olmuştur. (Taşlı, 2020) Merkez sağ oyların bölünmesi de seçim sonuçlarını etkilemiştir. (Taşlı, 2020; Kalkan, 2021) Ayrıca ANAP adayı Halil Taşlı'nın geçmişte uzun süre belediye başkanlığı yapması belli bir yıpranmışlık oluşturmuş, (Koçak, 2020; Dalgın, 2020) bu durum seçim sonuçlarına yansımıştır. CHP, belediye başkanlığını kazanarak elbette başarılı olmuştur. Ancak bu seçimde Köprübaşı'nda başarılı sayılabilecek bir diğer parti ise oylarında büyük bir artış yaşayan MHP'dir. Avukat İsa Uysal, Köprübaşı tarihinde ilk defa MHP'den belediye meclis üyesi seçilen kişi olmuştur. (Uysal, 2020)

Tablo 6: Köprübaşı 18 Nisan 1999 Yerel Seçim Sonuçları (www.yzk.gov.tr, 03.04.2021)

	Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi Üyeliği	İl Genel Meclisi Üyeliği
Geçerli oy	3399	3375	7428
CHP	1064	1023	1030
DYP	818	790	2307
ANAP	748	765	1223
MHP	734	751	1990
FP	35	46	302
BBP	-	-	60
DSP	-	-	437
İP	-	-	23
Millet Partisi	-	-	32
ÖDP	-	-	24

Köprübaşı'nda 18 Nisan 1999 genel seçim sonuçlarına bakıldığında önceki genel seçimlerden farklı bir tablo ortaya çıktığı görülmektedir. Köprübaşı'nda oylarını giderek arttıran MHP,

%28,3'lük oyla ilçe genelinde birinci parti olmuştur. Bu seçimin ikinci partisi önceki seçimdeki oy oranını korumayı başaran DYP'dir. Köprübaşı'nda uzun yıllar etkili olan ANAP'ın oyları ise %30'lardan %13'e kadar düşmüştür. ANAP için 18 Nisan seçimleri ilçedeki birinciliğin ve belediye seçimlerinin kaybedildiği bir seçim olmuştur. CHP ve DSP, ilçede oylarını arttıran partiler arasında yer alırken Fazilet Partisi'nin oylarında azalma görülmüştür.

Tablo 7: Köprübaşı 18 Nisan 1999 Genel Seçim Sonuçları
(TÜİK, 2012)

Toplam geçerli oy: 7.230	Siyasi partilerin aldığı oylar	Siyasi partilerin oy oranları
MHP	2049	%28,3
DYP	1688	%23,3
ANAP	974	%13,5
DSP	849	%11,7
CHP	825	%11,4
FP	419	%5,8
HADEP	128	%1,8
BBP	67	%0,9
LDP	38	%0,5
DTP	37	%0,5
DP	27	%0,4
BP	23	%0,3
ÖDP	20	%0,3
Millet Partisi	19	%0,3
İP	18	%0,3
SİP	15	%0,2
YDP	12	%0,2
DEPAR	9	%0,1
DBP	8	%0,1
EMEP	5	%0,1

3 Kasım 2002 erken genel seçimleri, Köprübaşı özelinde incelenen genel seçimler arasında %89'luk oranla en düşük katılımlı seçim olmuştur. Seçimlerin sonucunda ise ülke genelinde olduğu gibi Köprübaşı'nda da Ak Parti birinci çıkmıştır. DYP bir önceki seçime göre %6'lık bir artışla ikinci partidir. Köprübaşı'nda oylarını giderek yükselten CHP ise %13,7'lik oyla üçüncü olmuştur. Koalisyon hükümetinin ortağı olan DSP-MHP-ANAP gibi siyasi partilerin oylarında ülke genelindeki gibi büyük bir düşüş yaşanmıştır. Köprübaşı'nda MHP'nin oy oranı %10'un altına düşmüş, ilçede dördüncü parti olmuştur. ANAP oyları %5'e gerilerken DSP %1'in altında oy almıştır. Yeni kurulan Genç Parti ise aldığı %6,7'lik oyla ilçede beşinci parti konumundadır.

Tablo 8: Köprübaşı 3 Kasım 2002 Genel Seçim Sonuçları (TÜİK, 2012)

Toplam geçerli oy: 7.087	Siyasi partilerin aldığı oylar	Siyasi partilerin oy oranları
Ak Parti	2139	%30,2
DYP	2088	%29,5
CHP	973	%13,7
MHP	663	%9,4
Genç Parti	472	%6,7
ANAP	355	%5
DEHAP	67	%0,9
DSP	59	%0,8
BBP	56	%0,8
YTP	38	%0,5
YP	33	%0,5
Millet Partisi	28	%0,4
BTP	24	%0,3
Saadet Partisi	23	%0,3
İP	21	%0,3
ÖDP	19	%0,3
LDP	15	%0,2
TKP	13	%0,2
Bğmsz.	1	%0,0

28 Mart 2004 yerel seçimlerinde Köprübaşı Belediye Başkanı Zeki Koçak, CHP'den adaylığını tekrar koymuştur. Ak Parti'den Doktor Ahmet Kışla, MHP'den Avukat Özcan Akçiçek, Saadet Partisi'nden Kadir Aziz Köprübaşı Belediye Başkanlığı'na aday olan diğer isimlerdir. Eski Belediye Başkanı Halil Taşlı ise ANAP oylarında yaşanan büyük düşüşten dolayı DYP'den adaylığını koymuştur. Halil Taşlı'nın partisinden adaylığını benimsemeyen DYP İlçe Başkanı Mehmet Kalkan istifa ederek görevini İdris Mecek'e bırakmıştır. (Kalkan, 2021) Çünkü Köprübaşı siyasetinde eskiden beri Halil Taşlı-Mehmet Kalkan rekabeti yaşanmıştır. İki isim 1984, 1994 ve 1999 seçimlerinde belediye başkanlığı için rakip olmuşlardır. Ayrıca 1989 seçimlerinde Halil Taşlı'ya karşı seçim kazanan SHP-DYP iş birliğinin öncüleri arasında Mehmet Kalkan da vardır.

2004 yerel seçimlerinde belediye başkanlığı için verilen oylar dikkate alındığında seçimlere katılım %87,28 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 1984'ten beri Köprübaşı'nda yapılan yerel seçimlerdeki en düşük katılımdır. Sonuç itibarıyla Köprübaşı'ndaki beş adaylı seçim yarışını Ak Parti adayı Ahmet Kışla kazanmıştır. Belediye Başkanı Zeki Koçak ikinci olurken Halil Taşlı'nın DYP'den adaylığı umulan sonucu getirmemiş ve kendisi yarışın bir hayli gerisinde kalmıştır.

Tablo 9: Köprübaşı 28 Mart 2004 Yerel Seçim Sonuçları (www.ysk.gov.tr, 03.04.2021)

	Belediye Başkanlığı	Belediye Meclisi Üyeliği	İl Genel Meclisi Üyeliği
Geçerli oy	3383	3344	7341
Ak Parti	1146	1117	2736
CHP	879	856	1062
MHP	796	820	1977
DYP	543	551	1226
SP	19	-	58
BTP	-	-	29
TKP	-	-	36
Millet Partisi	-	-	31
Genç Parti	-	-	101
SHP	-	-	85

Sonuç

1950'li yılların sonunda küçük bir yerleşim yeri olan Köprübaşı, 1959'da nahiye merkezi, 1968'de belediye, 1990'da ise ilçe olmuştur. Yapılan çalışmada idari yapısı sürekli değişen Köprübaşı'nda hâkim siyasi görüşün merkez sağ olduğu görülmüştür. Öyle ki yerleşimin kurucularının çoğu DP'lidir. İlk dönemlerdeki belediye seçimleri de DP kökenli adaylar arasında yaşanmıştır. Köprübaşı'nın kurucularından olan Necati Girgin ve Haşim Taşlı ilk dönemlerde siyaseten birbirlerine rakip olmuştur. Necati Girgin, yerleşimin kuruluşundan 1987'deki vefatına kadar Köprübaşı siyasetinde çok önemli rol oynamıştır. Köprübaşı siyasetinde Taşlı ailesinin de uzun yıllar başrol oynadığını belirtmek gerekir. Köprübaşı'nın kurucularından olan Haşim Taşlı'dan sonra oğlu Halil Taşlı, 1977'den 2004'e kadarki altı yerel seçimin tamamında aday olmuştur. Ancak 1977, 1984 ve 1994 seçimlerinde belediye başkanlığına seçilebilmiştir. Neticede Halil Taşlı, Köprübaşı'nda aralıklarla da olsa on üç yıl süreyle en uzun süre belediye başkanlığı yapan isim olmuştur. Bu arada Halil Taşlı, siyasi hayatı boyunca gerek Mehmet Kalkan gerekse Zeki Koçak gibi eski siyasetçiler ile sürekli rekabet etmiştir.

Köprübaşı'nda 1970'lerde sol görüşün siyasette pek ağırlığı yoktur. O dönemde AP, 1983'ten sonra ise ANAP ve DYP Köprübaşı siyasetinin en güçlü partileri olmuştur. 1980'ler Köprübaşı'nda siyasi parti sayısının arttığı bir dönemdir. Siyasi hayattaki bu çeşitlilik, 1990'lı yıllarda da devam etmiştir. İlçede bu yıllarda MHP yükselişe geçerek birinci parti olmuştur. 2002'den günümüze kadar ise Ak Parti, Köprübaşı siyasetinin en güçlü partisidir. Türkiye genelinde hâkim durumda olan siyasi partilerin, genellikle Köprübaşı'nda da ön plana çıktığı söylenebilir.

Çalışmada 1968-2004 arasındaki sekiz yerel seçim, 1987 halk oylaması ve Köprübaşı ilçe olduktan sonraki dört genel seçim olmak üzere toplamda on üç seçim ve sonuçları incelenmiştir. İncelenen sekiz yerel seçimin sonuçlarına bakıldığında ise Köprübaşı

siyasetinin genel eğilimi açıkça görülmektedir. Bu seçimleri kazananların altısı sağ görüşlü, ikisi ise sol görüşlüdür. Köprübaşı'nda sol partilerin belediye başkanlığını kazandığı 1989 ve 1999 seçimlerinin günün şartlarından kaynaklanmış istisnalar olduğu söylenebilir. Çünkü 1989 seçimlerinde SHP adayı Mehmet Dalgın, DYP ile yapılan iş birliği neticesinde seçimi kazanmıştır. 1999'da CHP adayı Zeki Koçak'ın seçilmesi ise sağ oyların bölünmesinin ve aday profilinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Köprübaşı genelinde, ismi geçen belediye başkanlığı seçimleri hariç, hiçbir seçimde sol oylar birinci sırada çıkamamıştır. Genel seçim sonuçları ve il genel meclisi üyeliği sonuçları incelendiğinde ise sol partilerin aldığı oyun %20 civarında olduğu görülür. Ülke geneline %30-35 olarak yansıyan sol oylara bakıldığında, Köprübaşı'nda sol partilerin aldığı oy toplamının bir hayli geride kaldığı söylenebilir.

Köprübaşı'ndaki yerel seçimler incelendiğinde seçmen tercihleri üzerinde sadece siyasi partilerin belirleyici olmadığı da görülmüştür. Farklı siyasi görüşler rakip aday karşısında bir araya gelebilmiştir. Aday profili ve akrabalık ilişkileri seçim sonuçlarına zaman zaman etki etmiştir. Örneğin; Köprübaşı'nın kurucularından Necati Girgin, DP kökenli olmasına rağmen CHP'lilerin desteği ile iki defa belediye başkanlığına seçilmiştir. Kendisinin Köprübaşı'nın kurulmasındaki emeği, ılımlı-uzlaşmacı bir kişiliğe sahip olması bu desteği almasında belirleyici olmuştur. Ayrıca Koca Veli sülalesinin akrabalık ilişkileri, Necati Girgin'in vefatından sonra yapılan seçim ittifaklarında bile etkili olmuştur. Örneğin 1994 yerel seçimlerinde belediye başkanlığı için CHP'lilerin, DYP adayı Mehmet Kalkan'ı desteklemesinde bu akrabalığın etkisi vardır.

Köprübaşı'ndaki derneklerin ve meslek odalarının siyasetle yakın ilişkide oldukları da görülmüştür. Siyasiler, genellikle topluma nüfuz etme, kendilerine siyasi alan açma amacıyla bu kuruluşlarda yer almıştır. Daha önce değinildiği üzere özellikle meslek odalarının kendi seçimleri, geçmiş dönem başkanları ve yönetim kurulları incelendiğinde bu durum görülmüştür. Aynı şeyi sosyal, kültürel ve sportif amaçlarla kurulan derneklerde de görmek mümkündür. Örneğin; 1987'de kurulan Yeni Köprübaşı Spor Kulübü'nün kurucuları arasında dönemin Belediye Başkanı Halil Taşlı, dönemin ANAP'lı Gördes İl Genel Meclisi Üyesi Mehmet Aydoğmuş, 1989-1994 arasında belediye başkanlığı yapmış olan Mehmet Dalgın gibi siyasiler yer almıştır.

Sonuçta Köprübaşı 1958'de sıfırdan kurulmuş ve idari yapısı köy, nahiye, belde, ilçe olarak zaman içinde değişmiştir. Bu yönüyle düşünüldüğünde Köprübaşı, yeni bir ilçedir. Çalışmada, 1968-2004 arası Köprübaşı özelinde siyasi hayatın geçirdiği aşamalar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuç itibarıyla Köprübaşı siyasi hayatı hakkında olaylar, kişiler, siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları ve seçimler esas alınarak genel bir çerçeve çizilmeye çalışılmıştır.

Kaynakça

A)Arşivler:

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

B)Resmi Yayınlar:

Devlet İstatistik Enstitüsü (1984), 25.03.1984 Mahalli İdareler Seçimi Sonuçları, Ankara.

Devlet İstatistik Enstitüsü (1989), 26.03.1989 Mahalli İdareler Seçimi Sonuçları, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu (2008), Halk Oylaması Sonuçları 2007, 1988, 1987, 1982, 1961, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu (2012), Milletvekili Genel Seçimi İl ve İlçe Sonuçları (1991-2011), Ankara.

T.C. Manisa Vilayeti Hakkında Tabii Coğrafi, Tarihi, İdari, İktisadi, İctimai Malumatı Cami Mecmuadır (1932), İzmir.

Manisa Yıllığı 1967 (1968), Ticaret Matbaacılık T.A.Ş., İzmir.

Manisa 1973 İl Yıllığı (1973), Ayyıldız Matbaası A.Ş., Ankara.

Resmi Gazete

C)Sürelî Yayınlar:

Cumhuriyet

Gördes

Milliyet

D)Kitaplar, Makaleler:

Başığit, Türkan (2013), "Demirköprü Barajının Kurulması", Krallardan Efelere Salihli Sempozyumu Bildiri Kitabı 2. Cilt, (Ed: Nurettin Gülmez), Salihli Belediyesi Kültür Yayınları, Salihli, s.397-411.

Çakır, Mehmet (2011), Umutlarımız Hep Bizimleydi, Türkiye Sosyal Tarih Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul.

Çiçek, İbrahim (1999), Borlu Tarihi, Ay Yayınları, Salihli.

Hançer, Enes (2017), "Demirci – Köprübaşı Arasında Kalan Borlu ve 2010 Referandumu", Uluslararası Demirci Sempozyumu Bildiriler Kitabı, (Yayına Haz.: Ahmet Ataç – Füsün Köse), MCBÜ Basımevi, Manisa, s.80-86.

Hançer, Enes (2018), "Köprübaşı Eğitim Tarihi", İl Eğitim Tarihi Projesi, s.1-16.

Yaren, Halil İbrahim ve diğerleri (1998), Köprübaşı (Manisa), Köprübaşı Kaymakamlığı Köy Kalkınma Birliği Yayınları, Ankara.

E)İnternet Kaynakları

www.ysk.gov.tr

F)Sözlü Kaynaklar:

Fatih Taşlı ile 12.12.2020 tarihinde işyerinde yapılan görüşme

Gülây Sönmez ile 11.12.2021 tarihinde parti teşkilatında yapılan görüşme

Hasan Gülcan ile 12.01.2021 tarihli telefon görüşmesi

İbrahim Çiçek ile 03.07.2017 tarihinde evinde yapılan görüşme

İsa Taşer ile 08.12.2021 tarihinde parti teşkilatında yapılan görüşme

İsa Uysal ile 18.12.2020 tarihinde ofisinde ve 03.03.2021 tarihinde telefonla yapılan görüşme

Mehmet Aydoğmuş ile 29.03.2021 tarihinde evinde yapılan görüşme

Mehmet Çakır ile 17.12.2020 tarihinde işyerinde yapılan görüşme

Mehmet Dalgın ile 14.12.2020 tarihinde eczanesinde yapılan görüşme

Mehmet Demir ile 26.12.2020 tarihinde evinde yapılan görüşme

Mehmet Kalkan ile 21.01.2021 tarihinde kahvehanesinde yapılan görüşme

Mehmet Ali Köse ile 03.01.2021 tarihinde evinde yapılan görüşme

Muharrem Korkmaz ile 23.04.2021 tarihli telefon görüşmesi

Ramazan Azışık ile 18.11.2020 tarihinde kahvehanede yapılan görüşme

Reşat Uyan ile 26.02.2021 tarihli telefon görüşmesi

Süleyman Eraydın ile 22.12.2020 tarihinde Halil Taşlı parkında yapılan görüşme

Süleyman Sayın ile 06.04.2021 tarihinde işyerinde yapılan görüşme

Ümit Ünlü ile 04.08.2017 tarihinde evinde yapılan görüşme

Zafer Mergen ile 23.01.2021 tarihinde işyerinde yapılan görüşme

Zeki Koçak ile 05.11.2020, 11.12.2020, 25.12.2020 tarihlerinde işyerinde yapılan görüşmeler ve 25.01.2021 tarihli telefon görüşmesi

Açıklamalar

1-Köprübaşı'ndaki siyasi partilerden CHP ve Ak Parti arşivinde çalışılmıştır. Diğer siyasi partilerin arşivine ulaşılammıştır. CHP Köprübaşı İlçe Başkanlığı arşivininin 1992 yılından önceki evrakları imha edildiği için bu yıldan önceki kayıtlara ulaşılammıştır. Ancak çalışılan dönemle ilgili bilgiler için 1992-2005 yıllarına ait karar defterinden yararlanılmıştır. Ak Parti Köprübaşı İlçe Başkanlığı ise 04.02.2002 tarihinde açılmış olup çalışılan döneme ait bilgiler karar defterinden alınmıştır.